

กัต อวน, ตาข่ายดักจับปลา มีวัตถุวางขบกลางตาข่ายและทุ่นผูกติดขอบบนตาข่าย

[กัต ย \(ภาพ\)](#)

เกาะกาหลาด โกล้ทำเรือหินกอง

กาหลาด ชื่อเกาะทางทิศตะวันออกของตำบลเกาะยาวใหญ่ ทางการท่องเที่ยวเรียกเกาะรังนก

เกาะ พื้นที่สูงกว่าระดับน้ำปรกติ ชื่อท้องถิ่นเคยเรียก ปุเหลา ปุเหล่า เหลา เลา เช่นปุเหลาป็นยัง

เกาะกาหลาด ชื่อเกาะใกล้สะพานท่าเรือหินกอง ทางการท่องเที่ยวเรียกเกาะรังนก จำแนกเป็น เกาะ + กาหลาด

[เกาะกาหลาดย \(ภาพ\)](#)

เกาะไข่นอก เป็นชื่อเกาะทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะยาวใหญ่ ในพื้นที่ของตำบลพรุใน อยู่ใกล้เกาะภูเก็ต เกาะไข่นอก จำแนกเป็น เกาะ + ไข่ + นอก

[เกาะไข่นอกย \(ภาพ\)](#)

เกาะไข่นอก เป็นชื่อเกาะทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะยาวใหญ่ ในพื้นที่ของตำบลพรุใน

[เกาะนุ้ยย \(ภาพ\)](#)

เกาะนุ้ย เป็นชื่อเกาะอยู่ปลายแหลมใหญ่ จำแนกเป็น เกาะ + นุ้ย

เกาะยาว ชื่ออำเภอในจังหวัดพังงา เดิมเคยเรียกว่า ปุเหลาป็นยัง มี ๓ ตำบล คือตำบลเกาะยาวน้อย ตำบลเกาะยาวใหญ่ และตำบลพรุใน ตั้งอยู่ในอำเภอพังงา ตอนใต้ของจังหวัดพังงาย ทิศตะวันตกจรดจังหวัดภูเก็ต ทิศตะวันออกจรดจังหวัดกระบี่ ทิศใต้จรดทะเลอันดามันย มหาสมุทรอินเดีย

เกาะยาวน้อย เกาะยาวนุ้ย เป็นชื่อตำบลในอำเภอเกาะยาว จำแนกเป็น เกาะ+ยาว+นุ้ย

เกาะลิปะะย [เกาะลิปะะย ย](#)

เกาะลิปะะ เป็นชื่อเกาะในตำบลพรุใน อยู่ฝั่งตะวันตก จำแนกเป็น เกาะ + ลิปะะย

เกาะสูบ เป็นชื่อเกาะ ๓ เกาะ ทางทิศตะวันตกของตำบลเกาะยาวใหญ่ จำแนกเป็น เกาะ + ยาว + ใหญ่

เกาะสูบ เป็นชื่อเกาะ ๓ เกาะย (ภาพ)

เกาะเหลาอันตูด เป็นเกาะบริวารในอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงาย โ เกาะเหลาอันตูด มีที่มาจาก คำว่า โ เหลาโ ที่มาจาก ภาษามลายูแปลว่า เกาะ โ อันตูด ที่มาจากภาษามลายูแปลว่า ฝั หรือหิน เนื่องจากเกาะแห่งนี้ เล่ากันมาว่า เป็นเกาะที่มีฝัอยู่ เกาะนี้เป็นทางผ่านสัญจรในการการออกเดินเรือประมงของชาวบ้าน บางครั้งเมื่อเกิดมรสุม

ชาวบ้านที่เป็นชาวประมงจะรู้วิธีการป้องกันตัวเองเพื่อให้ปลอดภัย ด้วยการเข้าไปหาที่พักหลบชั่วคราวในบริเวณเกาะ พอที่จะสามารถจอดพักเรือ แล้วค่อยออกเรือไปต่อเมื่อทุกอย่างกลับเป็นปกติ เมื่อชาวบ้านที่เข้าไปพักหรือเดินเรือผ่านเชื่อว่ามักจะเจอกับวิญญาณ หรือซิน อาจมาแบบผีรังสวน ผีนางสวน หรือ ผีหลังกลวง เพราะด้านหน้าของผิตนนี้จะมีลักษณะสวย แต่ด้านหลังว่างกลวง มีกิ่งก้อยู่ ด้วยเหตุนี้เมื่อชาวประมงเจอวิญญาณ หรือซิน ชาวประมงก็จะต้องมีการขออู้อ้อ (ขอพร)

จากพระผู้เป็นเจ้าของให้คุ้มครองตนเองได้รู้สึกปลอดภัยขณะออกไปประกอบอาชีพอยู่ท่ามกลางทะเล (นายเดชา เริงสมุทรย 2563, สัมภาษณ์)

[แกะ](#) ย เครื่องมือตัดรวงข้าว ของชาวนาเกาะยาว

[ซีกราง \(ซีกถ่วงดินบุก\)](#) (ซีกราง) สะกิดจะได้แทนทาล้ม มีที่นาหลุมถ่าน

[ซีกถ่วงดินบุก](#) (ซีกราง) สะกิดจะได้แทนทาล้ม ที่ที่นาหลุมถ่าน

[ไซ](#) เป็นอวัยวะเพศชาย และ/หรือฟองไข่ของสัตว์ปีก (รวมถึงโคโนเสาร์) รวมกับ ไน และ นอก เป็นชื่อเกาะไซใน และเกาะไซนอก

ควาย

ควาย ย (ภาพ)

[ควายเผือก](#) ย (ภาพ)ย

[คันรูง](#) เป็นชื่อเครื่องมือของชาวประมงในการหาทุย ถ้าใช้ซีกหรีง (ตาข่าย) ตาห่าง เป็นการหาทุยตัวใหญ่ ถ้าใช้ซีกหรีงตาถี่ จึงจะได้ทุยเคยมาท่ากะปิ

[คันรูง](#) ย (ภาพ)ย [ทุยเคยม](#) ย ย [การทำกะปิ](#)

[เคียวเกี่ยวข้าว](#) (ภาพ) ใช้ในการเกี่ยวข้าว ประกอบการทำนา

[เงือก](#) ชื่อคนขนาดใหญ่ ปีกกางยาว ๘๐ ซม. เมื่อบินมีเสียงซ่าย ชาวเกาะยาวสร้างรังไว้ที่ต้นโหมลง

[เงือก](#) ย (ภาพ) นกที่ชาวเกาะยาวอนุรักษ์ แขนงรังไว้ที่ต้นโหมลง

[ช่องหลาด](#) เป็นชื่อสถานที่ระหว่างตำบลเกาะยาวใหญ่กับตำบลพรุใน และเป็นชื่อช่องแคบ ระหว่างเกาะยาวน้อย (ทิศเหนือ) กับเกาะยาวใหญ่ (ทิศใต้) จำแนกเป็น ช่อง+หลาด

[ช่องหลาด](#) ย (ภาพ)

[ช่องหลาด](#) ย เมื่อ พ.ศ.๒๓๕๒ ลักษณะมาณา แม่ทัพเรือเคดาห์ไทรบุรี ยกทัพเรือมาพักที่ช่องหลาด เพื่อช่วยเมืองถลางฝักฉีดย

[ตูหนา](#) ชื่อปลาไหลชนิดหนึ่ง ลำตัวสีน้ำตาลยาวที่สุดประมาณ ๑.๕ เมตร มีใบหูสีดำ

[ตูหนา](#) ย (ภาพ) เคยมีที่ วังตูหนา ตำบลพรุใน

[โต๊ะ](#) เป็นตำแหน่งเครือญาติ มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป และมุสลิมกำหนดให้เป็น โ ปู่ย่าตายาย โ มีโต๊ะหญิงโต๊ะชายเพื่อจำแนกเพศ

[ทอน](#) หมายถึง ขนาดใหญ่, กว้างขวาง ใช้ในคำนำทอน

[ทับกัต](#) ตู บ้านทับกัตย

[นกเงือก](#) ตู เงือก

[นกเงือก](#) ย (ภาพ)ย

[นอก](#) คือส่วนตรงข้ามกับใน มีใช้กับเกาะไซนอก เกาะไซใน

[นาย](#) (ภาพ) [นายขาวเกาะยาวใหญ่](#) [ย](#) [เดี่ยวเกี่ยวกับขาว](#)

นา คือ พื้นที่ที่ใช้เพาะปลูกพืชจำพวกข้าว มีชื่อข้าวหลายชื่อ เช่น ย ข้าวแจ๊ะอะย ข้าวเบาลาวย ข้าวเบาแดง ข้าวเล็บนก ชาวเกาะยวนิยมใช้ควายไถนา การเก็บเกี่ยวข้าวเป็นรวงใส่เชือก ใช้กะ เป็นมัดมัดตรงข้าว บางแห่งใช้เคียวตัดกอข้าว ฟาดบนตะแกรงให้เมล็ดข้าวร่วง เก็บใส่เชือก หาบไปใส่เปาะข้าว

นาโต๊ะแหะ คือ นาที่มีอายุการทำนามาตั้งแต่สมัยที่ทวดเคยทำนามาแต่ครั้งนั้น

นาโต๊ะแหะแหะ เป็นชื่อบึงนาที่เคยทำนามากว่า ๑๐๐ ปี มีพื้นที่นาอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะยวน้อย เป็นพื้นที่นาขนาดใหญ่ของอำเภอเกาะยาว ที่ยังคงใช้พื้นที่นาทำนา

นาทอน เป็นชื่อพื้นที่นาระหว่างนาโต๊ะแหะแหะกับท่าเรืออันเป่า ทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะยวน้อย จำแนกเป็น นา + ทอน หมายถึงพื้นที่นากว้างขวาง

นาฟ้าผ่า เป็นชื่อ "บึง" นา มีพื้นที่ทางทิศใต้ของเกาะยวน้อย ติดกับบาง (คลอง) นาฟ้าผ่า

นาหลุมถ่าน อยู่หมู่ที่ ๗ ตำบลเกาะยวน้อย เป็นพื้นที่หลุมถ่านอยู่ใกล้กับผืนนาของชาวบ้าน ในอดีต คนไทยเชื้อสายจีนได้สร้างเตาเผาถ่าน (หลุมถ่าน) ใช้เรือใบนำถ่านไปขายที่จังหวัดภูเก็ต การใช้เรือใบผ่านไปถึงเกาะยาวเป็นเรือเปล่า จำเป็นต้องนำซีกราง (ตะกรันดิบ) ถ่วงน้ำหนักเรือไปรับถ่าน ทั้งซีกรางถมเป็นถนนไว้ที่ท่าเรือ ในสมัยนั้น ยังไม่ทราบว่ามีแทนทาลัมผสมอยู่ ซึ่งหากสกัดแทนทาลัมออกมาได้ ราคาจะแพงยิ่งกว่าทองคำ

นาหลุมถ่าน มีซีกราง ([ซีกตะกรันดิบ](#)) สกัดจะได้แทนทาลัม

ย

ไน คือ ส่วนในตรงข้ามกับนอก มีใช้กับเกาะไข่นอก เกาะไข่น้อย เล็ก, น้อย; ตรงข้ามกับใหญ่ ควรเขียนเป็น น้อย เพราะจะได้สอดคล้องกับหลักภาษาไทยถิ่นใต้

บาง คือ คลอง

บางนาฟ้าผ่า ชื่อคลองที่ไหลผ่านนาฟ้าผ่า อยู่ทิศใต้ของเกาะยวน้อย

[บางนาฟ้าผ่า](#) [ย](#) (ภาพ) [ย](#)

บ้านทับกัต หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะยาวใหญ่ อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา โ บ้านทับกัตโ มาจาก โ ทับโ หมายถึง ที่พักหรือที่อยู่อาศัยชั่วคราวของชาวประมง ในอดีตเคยมีชาวจีนมาปลูกทับอยู่เป็นครอบครัว และคำว่า โ กัตโ หมายถึงเครื่องมือจับปลาที่เป็นตาข่าย มีท่อนผูกติดขอบบนตาข่าย มีวัตถุหนักถ่วงขอบล่างตาข่าย

ย

บั้ง คือ ลักษณะนามของแปลงนาที่มีคันนาล้อมรอบสี่ด้าน

[บั้งนา](#) [ย](#) (ภาพ)

[ปลาตุหนา](#) [ย](#) (ภาพ) เคยมีที่ วังตุหนา ตำบลพรุไฉ

บันยั้ง เป็นชื่อเดิมของเกาะยาวที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษในแผนที่เกาะยาว

บันยั้ง [ย](#) มีในแผนที่ของ [กัปตันฟอร์เรสต์](#) (ภาพ) [ย](#) พ.ศ. ๒๓๒๗

ปารีส แปลว่า กะพ้อ เป็นพืชป่าล้มลุกพวกหนึ่ง ชาวใต้ใช้ใบอ่อนห่อหุ้มขนมเหนียวหนึ่งเรียกว่า ขนมต้มย ลำต้นใช้เป็นฐานไม้คบเพลิง เป็นชื่อสถานที่และคลองในตำบลพรุไฉ

ป่าหเรด เพี้ยนมาจากป่าหระ แปลว่าคูน้ำ เป็นชื่อสถานที่อยู่ตอนกลางของเกาะยาวใหญ่ ตำบลพรุไฉน

โป๊ะ แปลว่ามะม่วง

ผีนางสวน ดู ผีรังสวน

ผีรังสวนย

ผีรังสวน ผีนางสวน หรือ ผีหลังกลวง

เป็นผีตามความเชื่อที่เล่าสืบมาว่า ด้านหน้าของผิตนนี้จะมีลักษณะสวย แต่ด้านหลังว่างกลวง แต่มีกิ่งก้อยู่ ด้วยเหตุนี้เมื่อชาวประมงเจอวิญญาณหรือชิน ชาวประมงก็ต้องมีการขอตุ๋น (ขอพร) จากพระผู้เป็นเจ้าของให้คุ้มครองตนเอง ก่อนที่จะออกเดินเรือโดยการละหมาดเพื่อให้ตนเองได้รู้สึกปลอดภัยขณะออกไปประกอบอาชีพอยู่ท่ามกลางทะเล

ผีหลังกลวง ดู ผีนางสวน

พรุ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ ย เกิดจากสันดอนทรายทะเลถลันน้ำทะเลเข้าไปในเขตพื้นที่เป็นระยะเวลาจนน้ำเป็นน้ำกร่อยจนถึงระดับน้ำจืด

พรุไฉน ชื่อตำบลและหมู่บ้าน ในตำบลพรุไฉน ตอนล่างของเกาะยาวใหญ่ จาก พรุ+ไฉน

รณ, เริน คือบ้านเรือนที่พักอาศัย มักมีใต้ถุนย โบริณมีบันไดหน้า ชั้นบันไดเป็นคีย์ ย หันหน้ารณไปทิศตะวันออกย ย ชิกขวารนยกสูงเรียกว่า โ รงโ เป็นห้องแรกเสมือนหนึ่งห้องรับแขก ถัดไปเป็นห้องนอน (และต่อมาจะโอินเป็นห้องลูกสาว) มีลิ้นแลยื่นออกจากรอยต่อโรงกับห้องนอนย ชิกขัยเรียกว่า โ เบียงโ พื้นเบียงเป็นไม้พากย ย หรือกระดานที่ปล้อยห่างให้มีรอยย มองเห็นพื้นล่างย ย ด้านหลังเป็นครัว มีพื้นต่ำกว่าเบียง รณที่มีขนาดเล็ก ชิกติดกับห้องนอนมักจะทำเป็นที่เก็บข้าวเปลือก

รณโตะแหนะ เป็นชื่อบ้านที่มีอายุ ๑๐๐ ปี จำแนกศัพท์เป็น รณ + โตะ + แหนะย

รณโตะแหนะ อยู่ที่ ๕๖ หมู่ที่ ๖ บ้านนาพ้า ตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา เจ้าของรณคือโตะอิหม่ามชายเดิม คงรักษ์ เกิด พ.ศ.๒๔๕๐

รณโตะแหนะ อยู่ที่ ๓๓ หมู่ ๓ ตำบลเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา ทายาทผู้ดูแลรณคือคุณดวงพร ศรีสมุทร ในรณมีแล่ง ๑ ชุด

[รณโตะแหนะย](#) (ภาพ)รณเง็งย [ตะเบ๊ะอีเจีย](#) ย

ลีปะ ชื่อเกาะทางทิศตะวันตกของเกาะยาวใหญ่ อยู่ในเขตตำบลพรุไฉน

แล่ง เป็นภาชนะตวงปริมาตรทำด้วยพรกพร้าว (กะลามะพร้าว) ๑ ชิก มีไม้เกลี่ยผิวบนให้เสมอกับขอบพรก มีปริมาณ ๑ แล่ง จำนวน ๔ แล่ง เป็น ๑ กัณฑ์ (หลายแห่งเรียน ป้อย)

[แล่ง](#) ย (ภาพ)ย ย

โละ แปลว่าอ่าว ควรเขียนโหละตามหลักภาษาไทยภาคใต้ และหากจำเป็นต้องเขียน โละ ก็ไม่ต้องมีวรรณยุกต์ตรี

โละจาก ชื่อหมู่บ้านในตำบลพรุไฉน โละ+จาก

โละป่าหเรด เป็นชื่อหมู่บ้านและอ่าว ทางตอนเหนือของตำบลพรุไฉน จำแนกเป็น โละ + ป่าหเรด

[โละป่าหเรด](#) ย (ภาพ) โละป่าหเรด = อ่าวคูน้ำ

โละโป๊ะ เป็นชื่ออ่าวและชื่อหมู่บ้าน ทางตอนเหนือของตำบลพรุไฉน ติดต่อกับตอนใต้ของตำบลเกาะยาวใหญ่

[โละโป๊ะย](#) (ภาพ)ย โละโป๊ะ = อ่าวมะม่วง

วัง คือ แอ่งน้ำ วังตูหนา เป็นชื่อแอ่งน้ำที่เคยมีปลาตูหนาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในตำบลพรุไฉน จำแนกเป็น วัง + ตูหนา

วังตุนหา วัง+ตุนหา ย

สูบ, โสบ ชื่อเกาะ ๓ เกาะทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะยาวใหญ่ ทางการท่องเที่ยวเรียกว่า เกาะพี่น้องบ้าง เรียกเกาะสองพี่น้องบ้าง

โสบ, สูบ ชื่อเกาะ ๓ เกาะทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะยาวใหญ่ ทางการท่องเที่ยวเรียกว่า เกาะพี่น้องบ้าง เรียกเกาะสองพี่น้องบ้าง

หินกอง มีย [ท่าเรือหินกอง](#) ย (ภาพ)

หินกอง เป็นชื่อหมู่บ้านและชื่อท่าเรือหินกอง มีเกาะกาหลาด (เกาะรังนก) อยู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตำบลเกาะยาวใหญ่

เหี้ย คือ เหี้ย เป็นชื่อคลองและชื่อหมู่บ้าน บ้านคลองเหี้ย คลองเหี้ย ท่าเรือคลองเหี้ย อยู่ในพื้นที่ตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะยาวใหญ่

แหนะ คือ ทวด เทียบจีนฮกเกี้ยนคือ จ้อ, อาจ้อ

แหนะแหนะ คือ เทียด (พ่อแม่ของทวด) เทียบกับจีนฮกเกี้ยนคือ กังจ้อ

แหลมไทร เป็นชื่อแหลมทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะยาวน้อย มีซากบรรพชีวิตร คือหอยตะเกียง (แบรคิโอพอด) อายุ ๒๙๘ ล้านปี

[แหลมไทร](#) ย (ภาพ) มีหอยตะเกียง (แบรคิโอพอด)

[แหลมใหญ่](#) (ภาพ)ย

แหลมใหญ่ เป็นชื่อแหลมบนพื้นที่ทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตำบลพรุใน ติดกับกับอ่าวโล๊ะโป๊ะ มีความเขาเป็นสถานที่ตั้งโรงแรมขนาดใหญ่

แหลมล้าน เป็นชื่อหมู่บ้าน ชื่อแหลม ชื่อเขา อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตำบลพรุใน จำแนกเป็น แหลม + ล้านย

[แหลมล้าน](#) ย (ภาพ)

โหนด คือสันดอน มีสันดอนทราย สันดอนโคลน ในวงการท่องเที่ยว เรียก "สันหลังพญามังกร" "หลังพญานาค"ย

โหนด ย "[สันหลังมังกร](#)" (ภาพ)

ไหลเผือก เป็นชื่อพืชยาสมุนไพร สรรพคุณบำรุงเพศชายให้แข็งแรง

อ้อยแดง ชื่อพืชสมุนไพร สรรพคุณบำรุงไต

อันเป่า เป็นชื่อหมู่บ้านชายทะเลทิศตะวันตกเฉียงเหนือเกาะยาวน้อย หมายถึง สิ่งของที่ระลึกในเทศกาลตรุษจีน เพี้ยนจาก อังเป่า อัง+เป่า (แดง สีแห่งมงคล, เป่า คือกระเป่า) ชาวอันเป่าส่วนใหญ่มีอาชีพทำประมง ไร่ ไร่ตัดปลา ไร่คั้นรุ้นกุ้งหูกุ้ง กุ้งขนาดเล็กนำไปทำกะปิย และหมักกุ้งเคยเป็นเคยเค็ม

[อันเป่า](#) ย (ภาพ)

Panyang ย ชื่อเดิมของเกาะยาว มีในแผนที่ของกัปตันฟอร์เรสต์ ย ปี พ.ศ.๒๓๒๗

คติชนวิทยา ย [คติชนวิทยา](#)

ผศ.ดร.รุ่งรัตน์ ทองสกุล

ภาษาไทยย มจร.ภูเก็ต

๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

[นามสถานเกาะยาว](#)

กนกวรรณ นาคสง่า

